

BASIC PRINCIPLES AND METHODS OF VOCAL MUSIC PEDAGOGY

Khojanazarov Tolibek

Associate Professor of the Department of "General Professional and Social Humanities" of the Nukus Branch of Uzbekistan State Conservatory

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11194909>

ARTICLE INFO

Received: 06th May 2024
Accepted: 13th May 2024
Online: 14th May 2024

KEYWORDS

Vocal musical pedagogy, methods of teaching vocals, principles of music education, development of vocal skills, singing technique, vocal art, music didactics, pedagogical approaches in music.

ABSTRACT

This article discusses the basic principles and methods of vocal musical pedagogy aimed at developing vocal abilities and musical skills in students. The author analyzes traditional and innovative approaches to teaching vocals and music, identifies the basic principles of effective teaching, and offers practical recommendations for teachers and students of music schools and colleges. The research is a valuable resource for music education professionals and anyone interested in developing vocal and musical abilities.

VOKAL MUSIQA PEDAGOGIKASINING ASOSIY TAMOYILLARI VA USLUBLARI

Xojanazarov Tolibek

O'zbekiston davlat konservatoriyasi Nukus filiali "Umumkasbiy va ijtimoiy gumanitar fanlar" kafedrasida dotsenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11194909>

ARTICLE INFO

Received: 06th May 2024
Accepted: 13th May 2024
Online: 14th May 2024

KEYWORDS

Vokal va musiqa pedagogikasi, vokalni o'qitish metodikasi, musiqa ta'limi tamoyillari, vokal mahoratini rivojlantirish, qo'shiq aytish texnikasi, vokal san'ati, musiqa didaktikasi, musiqada pedagogik yondashuvlar.

ABSTRACT

Ushbu maqolada vokal musiqa pedagogikasining o'quvchilarda vokal qobiliyatlari va musiqa mahoratini rivojlantirishga qaratilgan asosiy tamoyillari va usullari muhokama qilinadi. Muallif vokal va musiqani o'qitishda an'anaviy va innovatsion yondashuvlarni tahlil qilib, samarali o'qitishning asosiy tamoyillarini belgilab beradi hamda musiqa maktablari va kollejlari o'qituvchi va o'quvchilariga amaliy tavsiyalar beradi. Asar musiqa ta'limi mutaxassislari hamda vokal va musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirishga qiziqqan har bir kishi uchun qimmatli manba hisoblanadi.

Vokal musiqa pedagogikasi musiqa ta'limining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, o'quvchilarda vokal ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan. Bu yo'nalish ham an'anaviy, ham zamonaviy o'qitish usullarini o'zida mujassam etgan holda vokal san'atida yuksak natijalarga erishish va butun musiqa madaniyatini mustahkamlash imkonini beradi. Vokal musiqa pedagogikasining asosiy tamoyillari ovozni rivojlantirish, to'g'ri nafas olish, musiqa asarlarini artikulyatsiyasi va talqiniga yondashuvlarni o'z ichiga oladi [3].

O'qitish usullari klassik mashqlar va vokal tadqiqotlaridan tortib, ovozni tahlil qilish dasturlari va interaktiv o'qitish platformalaridan foydalanish kabi zamonaviy texnologiyalargacha bo'lishi mumkin. Pedagogik jarayonning samaradorligi ko'p jihatdan har bir o'quvchiga uning yoshi va fiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda individual yondashishga, shuningdek, o'qituvchining professional sifatida doimiy rivojlanishiga bog'liq.

Ushbu maqolaning maqsadi vokal musiqa pedagogikasining asosiy tamoyillari va usullarini o'rganish va tizimlashtirishdan iborat bo'lib, bu fanni chuqurroq tushunishga va uni o'quv jarayonida amaliy qo'llashga yordam beradi.

Vokal musiqa pedagogikasining asosiy tamoyillari va usullariga quyidagi misollar kiradi:

1. Individual yondashuv tamoyili: O'qituvchi har bir o'quvchi ovozinin individual xususiyatlarini, jumladan uning diapazoni, tembrini, musiqiy axborotni idrok etish qobiliyatini hisobga olishi kerak. Masalan, boshlang'ich qo'shiqchilar bilan ishlashda asosiy nafas olish texnikasiga e'tibor qaratish va ilg'or vokal mashqlarini bosqichma-bosqich joriy etish muhimdir [5].
2. Progressiv trening usuli: oddiy nafas olish mashqlaridan boshlang, asta-sekin diapazon, ovoz kuchi va talqin qilish kabi murakkabroq elementlarga o'ting. Masalan, monofonik tovushlardan boshlanib, polifonik parchalar bilan yakunlangan vokal mashqlarini ketma-ket o'rganish.
3. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish: Ovozni tahlil qilish va vokal ma'lumotlarini vizualizatsiya qilish uchun dasturlardan foydalanish o'quvchilarga ularning ovozi mexanikasini yaxshiroq tushunishga va qo'shiq aytish texnikasiga tuzatishlar kiritishga yordam beradi. Masalan, ovoz spektri va tebranish chastotasini ko'rish uchun ilovalardan foydalanish.
4. Faol ta'lim usullari: Talabalarni faol musiqa yaratishga jalb qilish, masalan, xor kuylash, ansambllar yoki professional xonandalar bilan mahorat darslarida qatnashish. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi, balki musiqani idrok etish va jamoaviy ishlashni yaxshilaydi.
5. O'qituvchining uzluksiz bilim olishi va o'z-o'zini rivojlantirish tamoyili: Pedagoglar kasbiy kurslar, seminarlar va amaliy mashg'ulotlarda qatnashish orqali o'z malakasini va o'qitish uslublarini doimiy ravishda takomillashtirib borishlari kerak, bu esa ularga pedagogik innovatsiyalar yetakchisi bo'lib qolish imkonini beradi va talabalarga eng samarali faoliyatni taklif etadi. va tegishli o'qitish usullari [1].

Bu misollar an'anaviy va innovatsion usullarni qo'shiq aytishning texnik jihatlarini ham, badiiy ifodani ham hisobga olgan holda vokal mashg'ulotlarida maksimal samaraga erishish uchun qanday qilib birlashtirish mumkinligini ko'rsatadi.

Vokal musiqa pedagogikasi talabalari va o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar quyidagilar:

Talabalar uchun:

1. Muntazam mashq: Ovoz va qo'shiq aytish texnikasini rivojlantirish uchun kundalik vokal amaliyotiga vaqt ajratish.
2. Mustaqil ta'lim: Kitoblar, onlayn darslar va video darsliklar kabi mavjud resurslardan foydalangan holda vokal texnikasi nazariyasi va amaliyotini o'rganish.
3. Fikr-mulohazalarga ochiq bo'ling: Doimiy takomillashtirish uchun o'qituvchingiz va tengdoshlaringizning konstruktiv tanqidini qabul qilish.
4. Musiqa qulog'ini rivojlantirish: Musiqani idrok etish va talqin qilishni yaxshilash uchun musiqa tinglash va tahlil qilishni mashq qilish.
6. Professional tadbirlarda ishtirok eting: Tajribali musiqachilardan qimmatli ijro tajribasi va maslahatlarini olish uchun konsertlar, tanlovlar va mahorat darslarida qatnashish.

O'qituvchilar uchun:

1. Har bir talabaga individual yondashish: Darslarni rejalashtirishda har bir talabaning individual ovoz xususiyatlari va ehtiyojlarini hisobga olish.
2. Turli xil o'qitish usullaridan foydalaning: Talabalarning qiziqishini saqlab qolish va maksimal natijalarga erishish uchun an'anaviy va zamonaviy o'qitish usullaridan foydalanish.
3. Mustaqillikni rag'batlantirish: o'quvchilarni darsdan tashqari mustaqil o'rganish va vokal texnikasini mashq qilishga undash.
4. Fikr-mulohaza va qo'llab-quvvatlash: O'quvchilaringizga aniq fikr-mulohazalarni bildiring va ularni qo'llab-quvvatlang, ularga qiyinchiliklarni engib o'tishga va qo'shiqchi sifatida rivojlanishiga yordam berish.
5. Kasbiy rivojlanish: O'z bilim va ko'nikmalaringizni kengaytirish va sohadagi eng so'nggi tendentsiyalardan xabardor bo'lish uchun vokal pedagogika seminarlari, mahorat darslari va konferentsiyalarda qatnashish [4].

Bu tamoyil va usullarni o'qitish amaliyotida tizimli qo'llash o'quvchilarning texnik mahoratini oshirish bilan birga, ularning musiqiy sezgirligini, badiiy ifodasini, ijodkorligini rivojlantiradi. Bu esa, o'z navbatida, ijro mahoratining yuqori bo'lishiga va umuman musiqa san'atini yaxshiroq tushunishga olib keladi.

Xulosa. Vokal musiqiy pedagogikaning asosiy tamoyillari va usullarini o'rganish bizga vokal ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish mexanizmlarini yaxshiroq tushunish imkonini beradi. Vokal san'atida yuksak natijalarga erishishda individual yondashuv, ilg'or o'qitish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, faol musiqa ijodkorligi va o'qituvchilarning uzluksiz kasbiy mahoratini oshirish kabi asosiy jihatlar asos bo'lib xizmat qiladi. Bu tamoyil va usullarni o'qitish amaliyotida tizimli qo'llash o'quvchilarning texnik mahoratini oshirish bilan birga, ularning musiqiy sezgirligini, badiiy ifodasini, ijodkorligini rivojlantiradi. Bu esa, o'z navbatida, ijro mahoratining yuqori bo'lishiga va umuman musiqa san'atini yaxshiroq tushunishga olib keladi.

References:

1. Abdixodirova, G., & Taxirova, K. (2024). TA'LIM JARAYONIDA MUSIQA NAZARIYASI FANINING AHAMIYATI. *Models and methods in modern science*, 3(5), 52-56.

2. Komil o'g'li, O. I. (2023). VOKAL MUSIQA PEDAGOGIKASINING ASOSIY TAMOYIL VA USLUBLARI. *World of Science*, 6(5), 706-707.
3. Maxmudov, J. (2022, November). VOKAL VA ZAMONAVIY MUSIQANING MAZMUNI VA AHAMIYATI. In *Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities* (Vol. 1, No. 3, pp. 10-13).
4. Utanov, O. T., & Nabiyev, I. (2021). MUSIQA FANI O 'QITUVCHISINING KASBIY STANDARTLARIGA QO 'YILADIGAN TALABLAR. *FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI*, 161-164.
5. Xakimovich, X. B. (2023). MUSIQA SAN'ATI RIVOJIDA FOLKLOR-VOKAL MUSIQA YO 'NALISHINING TUTGAN O 'RNI. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 2(15), 59-62.